

PÉCSI TUDOMÁNYEGYETEM
Egészségtudományi Kar

SPORT- ÉS EGÉSZSÉGTUDOMÁNYI FÜZETEK

SPORTS AND HEALTH SCIENCES NOTEBOOKS

„High Performance Center”
A felsőoktatásban és az élsportban
2. Szakmai konferencia
ABSZTRAKT FÜZET

**Kosárlabda Specifikus
Módszertani Központ**

SPORT- ÉS EGÉSZSÉGTUDOMÁNYI FÜZETEK

„High Performance Center” A felsőoktatásban és az élsportban

2. Szakmai konferencia Absztrakt füzet

Kiadók:

Pécsi Tudományegyetem
Egészségtudományi Kar

Kosárlabda Specifikus
Módszertani Központ

Szerkesztő:

Dr. habil. Rátgéber László

Szerkesztőbizottság:

Dr. habil. Rátgéber László
Prof. Dr. Balogh László
Prof. Dr. Sterbenz Tamás
Dr. Sáfár Sándor
Prof. Dr. Ács Pongrác
Prof. Dr. Betlehem József

Prof. Dr. Náray-Szabó Gábor

Dr. Pallós Nikoletta

Petri László

Lukács Anikó

Kovács Szilvia

Szervezőbizottság:

Dr. habil. Rátgéber László

Petri László

Lukács Anikó

Kovács Szilvia

Kosárlabda Specifikus
Módszertani Központ

2024. VIII. évfolyam - 4. szám / 2024, Volume 8, Issue 4,

ISSN 2560-0680 (nyomtatott)

ISSN 2560-1210 (online)

DOI 10.15170/SEF.2024.08.02

Pécsi Tudományegyetem, Magyarország

A kiadó és a szerkesztők nem vállalnak felelősséget az absztraktokban megfogalmazott állításokért, véleményekért. A Pécsi Tudományegyetem Egészségtudományi Kara és a Kosárlabda Specifikus Módszertani Központ előzetes engedélye nélkül tilos a jelen mű bármilyen ismert, vagy a jövőben ismertté váló formában, vagy elektronikus, mechanikus, vagy más módon történő sokszorosítása, hasznosítása, beleértve a fénymásolást, illetve az adatok tárolására és visszakeresésére alkalmas rendszerbe történő adatrögzítést.

A Pécsi Tudományegyetem Egészségtudományi Karának és a
Kosárlabda Specifikus Módszertani Központnak a kiadványa

Kiadva 2024, Magyarország

NYITÓBESZÉD DR. KRISTÓF PÉTER

KÁRPÁT-MEDENCEI TEHETSÉGTKUTATÓ ALAPÍTVÁNY, FELÜGYELŐ BIZOTTSÁG, TAG

Erő és erény!

Sportvadás kisfiamék így köszönnek egymásnak a foglalkozásaik során, úgyhogy engedjék meg, hogy a Kosárlabda Specifikus Módszertani Központ és a Kárpát-medencei Tehetségkutató Alapítvány nevében én is így köszöntsem Önöket mai konferenciánkon.

Tudták, hogy a gyorsuló technológiáknak köszönhetően az emberiség a következő 100 évben annyit fog fejlődni, mint az elmúlt 20 000 évben összesen? Mivel ez a fejlődés nem egy lineáris, hanem egy exponenciális trenddel írható le, ezért akad egy kis bökkendő: emberi agyunk lineáris huzalozottsága miatt a következő 2 év várható változásait mindig túlbecsüljük, a következő 10 év várható változásait pedig mindig alul becsüljük. Ugyanakkor az exponenciálisan fejlődő technológiák környezetünk és életünk minden szegmensébe begyűrűznek: ezt a tendenciát látjuk a digitalizáció, a biotechnológia, az orvostudományok, az anyag-

tudományok, a robotika, a mesterséges intelligencia és az űrtechnológiák területén, és még vagy további 2 tucat területen. És ezek azok a technológiák, amelyek egyik évről a másikra iparágakat forgatnak fel és állítanak a fejük tetejére, néhány év alatt pedig ugyanezt teszik a társadalmakkal is. A szakmai szervezetek, a vállalkozások, az intézmények és a kormányok számára a feladat viszonylag egyszerű: befogni a változás szelét a vitorláikba, hogy a gyorsulási verseny nyertesei lehessenek. Munkáim során én is ezzel foglalkozom: vállalat- és intézményvezetőket, valamint kormányzati, oktatási, kutatási és nonprofit szakmai szervezeteket támogatok abban, hogy képesek legyenek jövőálló struktúrákat felépíteni és meglátni, hogy hol lesz a saját iparáguk vagy területük 10-20 év múlva, amikor a fejlődés még a mostanihoz képest is sokkal gyorsabb lesz. Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Ahogy ezek a technológiák iparágakat és társadalmakat forgatnak fel egyik napról a másikra, ugyanígy megtörténik

mindez a sportban is. Ez a gyorsuló fejlődés tette lehetővé például azt, hogy az NBA-ben 20 évvel ezelőtt elkezdték rögzíteni az egy szezonban tett 200 000 dobáskísérlet X-Y koordinátáit, aminek elemzésével kiszámolták, hogy statisztikailag honnan érdemes és honnan nem érdemes dobási kísérletet tenni. Nagyon leegyszerűsítve: hárompontos vagy zsákolás. A várható értékek alapján semmi más nem kifizetődő. Egy ilyen rendszer pedig szükségszerűen kitermeli a Steph Curry-ket, még akkor is, ha azok 220 cm magasak. És ez csak egy azon innovációk sorozatában, amelyek jelentős hatással voltak erre a sportágra az elmúlt években.

Mesterséges intelligencia algoritmusok ma már egy egyszerű videófelvétel alapján képesek az összes játékos mozgását síkban, a labda mozgását pedig térben rögzíteni. Másodpercenként 50-szer. De az is teljesen természetes, hogy a játékosok mindenféle élettani és pszichológiai adatát mérjük és rögzítjük, nemcsak a pályán, hanem azon kívül is. Ne feledjük: a fejlődés pedig csak még gyorsabb lesz! Hogy ez szakmailag jó-e vagy rossz, annak eldöntését inkább Rátgéber Lászlóra hagyom, de tény, hogy a kosárlabda ma globálisan soha nem látott népszerűségnek örvend. Itthon az elmúlt 1 évtizedben 20 000-ról 90 000 fölé nőtt az igazolt játékosok száma, és nemzetközi szinten soha nem látott pénzek áramolnak a sportág felé. Elég csak arra gondolnunk, hogy Michael Jordan nemrég adta el többségi részesedését a Charlotte Hornetsben 3 milliárd dollárért, amit 2010-ben vásárolt meg 275 millió dollárért. És ez csak a kosárlabda. Van még mellette több tucat sportág, és akkor még mindig csak a sport területén járunk. Mindannyian érezzük ennek átütő és átforgató erejét. És azt is, hogy a gyorsuló változásra muszáj minden pillanatban készenállnunk.

Őnöknek milyen válaszaik vannak ezekre a kihívásokra? És igen, a szóba hozott technológiák teszik azt is lehetővé, hogy sportolóinkból és tehetségeinkből soha nem látott teljesítményt hozunk ki, miközben egyre kifinomultabb megoldásokkal gyűjtjük és elemezzük a róluk szóló adatokat, amikben eddig nem ismert összefüggéseket és hatásmechanizmusokat fedezünk fel, kombinálva a tudomány, a sportszakma és a tehetségmentesítés eszköztárait. Azonban ennek a folyamatnak is van árnyoldala: sokan mindezeket jogosulatlan vagy etikátlan előnyszerzésre kívánják felhasználni, dopping vizsgálatokkal nem kimutatható, teljesítményfokozó szereket vagy eszközöket fejlesztve (gondoljunk csak pl. a gyorsabb úszást lehetővé tevő cápa ruhára). És ez az a pont, ahol szintén nagy győzelmekre van szükségünk: a jogszabályoknak a bűnözők felett, az etikának

és a fair play-nek a jogosulatlan előnyszerzők felett, a sport valódiságának a totális virtualizálódás felett, az embernek pedig a technológia felett kell győzedelmeskednie!
Tisztelt Konferencia!

Két hete csodálatos családi élményben lehetett részem: Feleséggel, 9 éves, gátfutónak készülő kislányommal, és 5 éves sportóvodás kisfiammal a Batthyány térről hajóval indulva 25 perc alatt időutazást tehattünk szeretett hazánk néhány nagy történelmi korszakába. Élvezhettük a Duna ringatását, a hullámok morajlását vagy a sirályok rikácsolását, a partmenti éttermek csalogató illatait, miközben megcsodálhattuk a Parlamentet, a Lánchidat, a Magyar Tudományos Akadémiát, a Szent István bazilikát, a Budai Várat, a Karmelita Kolostort, a Sándor Palotát, a Várkert Bazárt, a Vigadót, a Gellért-hegyet, a Corvinus és a Múzeumok épületeit, a modern Infoparkot, a Nemzeti Múzeumot, a Művészetek Palotáját. És mindezt piros-fehér-zöld színekbe öltözve. Talán már kitalálták, hogy az atlétika VB-re mentünk, aminek helyszíne, a sport és a kísérő programok profizmusa mindannyiunkat lenyűgözött. És rajtunk kívül még több tízezer embert ott, a stadionban, és több millió embert a képernyők előtt, szerte a nagyvilágban. Azokban az órákban még nagyszerűbb érzés volt magyarnak lenni, mivel azokban a napokban hazánk ismét megmutatta nagyságát az egész világnak, mint ahogyan megannyiszor a történelem során. És akkor Youhuu betyáros megnyilvánulásairól még nem is beszéltem.

Kicsit a színpalak mögé nézve, nekem, gazdasági és innovációs szakembernek az is egy fontos szempont, hogy a nagyösszegű beruházással egy rozsdadozva tudott teljesen megújulni és új értelmet nyerni, ami fővárosunk urbanisztikájára is jelentős hatással lesz a következő időszakban.

Bár a léccet mindezekkel jó magasra tettük magunknak, és bár soha nem volt még ilyen magasan, de látva, hogy milyen simán átugrottuk, azt gondolom, hogy ezt a teljesítményt nemcsak, hogy lehet még tovább fokozni, hanem azt is, hogy ennek a következő évtizedben jön el igazán az ideje! Soha nem voltunk még ilyen jó formában, és van még egy-két olyan nemzetközi sportesemény, ami nagyon erősen egy irányba fókuszálhatja nemzetünk erőforrásait, ami kiemelkedő teljesítményt – vagy a mai konferencia címét idézve: high performance-t – képes belőlünk kihozni. És ahogyan a sportban is még jobban rákapcsolunk, ha nehéz helyzetben vagyunk, ugyanígy Magyarországnak is belehúznia szükséges a minél gyorsabb kilábaláshoz és a kanyarban történő előzéshez.

Amikor a mai tanácskozás előadásait hallgatjuk vagy a szünetben egymással beszélgetünk, gondoljunk arra is, hogy hazánk esetében hogyan hozhatók felszínre a szunnyadó erők. Nekem előzetesen John Kennedy, amerikai elnök szavai jutnak eszembe, amelyeket 1962-ben mondott a houstoni Rice Egyetemen:

„Úgy döntöttünk, hogy még ebben az évtizedben eljutunk a Holdra, és megteszünk más, ehhez hasonló lépéseket. Nem azért, mert a feladat könnyű, hanem azért, mert nehéz... Azért, mert ez a cél képességeink és erőnk legjavát igényli, azért, mert ez olyan kihívás, amit készek vagyunk elfogadni, olyan, amit nem akarunk halogatni és amit meg akarunk nyerni.”

Mindannyian tudjuk, kedves Barátaim, hogy az erők fókuszálása akkor mit eredményezett. Mi, magyarok, a történelmünk során már többször bizonyítottuk, hogy erőforrásaink nemzeti ügyek irányába történő koncentrálására akár 1-2 évtizedig is képesek vagyunk. Szóljon ez a mostani konferencia a kiemelkedő sport-teljesítményről, a következő 10 évünk pedig a kiemelkedő eredményekről, és benne a kiemelkedő sportdiplomáciai és sportszakmai sikerekről. Nem azért, mert könnyű, hanem azért, mert nehéz!

Citius, Altius, Fortius!

Ezekkel a gondolatokkal kívánok mindannyiunknak tartalmas, eredményes és jövőbe mutató tanácskozást!

TARTALOMJEGYZÉK

1. SZAKMAI KONFERENCIA ABSZTRAKTJAI	7
1.1. SPORT ÉS DIPLOMÁCIA	8
1.2. LABDARÚGÓ MÓDSZERTANI KÖZPONT STRATÉGIA 1.0	10
1.3. SPORTOLÓ EGYETEM, SPORTOLÓ VÁROS - A PÉCSI TUDOMÁNYEGYETEM FEJLESZTÉSEI A SPORT SZOLGÁLATÁBAN	12
1.4. ADATELEMZÉS AZ ÉLSPORTELJESÍTMÉNYÉRT - A MAGYAR TESTNEVELÉSI ÉS SPORTTUDOMÁNYI EGYETEM SZEREPE	15
1.5. ELIT KOSÁRLABDÁZÓK VÉGREHAJTÓ FUNKCIÓINAK ÉS MENTÁLIS KEMÉNYSÉGÉNEK ÖSSZEHOSONLÍTÁSA AZ INSTAT SCOUT RENDSZER STATISZTIKAI PARAMÉTEREIVEL	20
1.6. CSÚCSTELJESÍTMÉNYEK AZ ATLÉTIKAI VILÁGBAJNOKSÁGON	22
1.7. DIGITALIZÁCIÓS ADATKEZELÉS SZÁRMAZTATOTT ÉRTÉKEI AZ UTÁNPÓTLÁSSPORTBAN	24
1.8. HIGH PERFORMANCE CENTER - (NEM CSAK) SPORTVERSENY HATÁROK NÉLKÜL	26
1.9. MENTOROK ÉS TANÉTVÁNYOK SZEREPE A SEMMELWEIS EGYETEMEN	28
1.10. „HIGH PERFORMANCE CENTER” A FELSŐOKTATÁSBAN ÉS AZ ÉLSPORTBAN	30
PROGRAM	32
KOSÁRLABDA SPECIFIKUS MÓDSZERTANI KÖZPONT	33
ÖSSZEFOGLALÓ	34

SZAKMAI KONFERENCIA ABSZTRAKTJAI

„HIGH PERFORMANCE CENTER”
A FELSŐOKTATÁSBAN ÉS AZ ÉLSPORTBAN

MSZ
NEMZETI
SPORTSZÖVETSÉG ZRT.

1.1. SPORT ÉS DIPLOMÁCIA

MENCZER TAMÁS

Külgazdasági és Külügyminisztérium, Kétoldalú Kapcsolatokért Felelős Államtitkár

A sport stratégiai ágazat. Manapság nagyon sok olyan folyamat, irányzat, politikai közösség van, amely azt hirdeti, hogy az énközpontúság, az individualizmus a fontos. Én vagyok a fontos, nem a közösségem. Az általam képviselt párt, kormány véleménye alapján minden közösség fontos, és minden közösség megtartó erő. A sportoló megtanulja azt, hogy a közösség fontosabb, mint én vagyok, tudja, hogy csak együtt lehetünk sikeresek. Aki ezt a sportban megtanulja, az ezt az élet más területein is alkalmazni tudja. Ez egy nagyon fontos oka annak, hogy a sport miért stratégiai ágazat és irányzat. Ezt tanítja a sport.

Mit tanít még a sport? A sportoló pontosan tudja, ellentétben a korszellemmel, hogy a siker sosincs ingyen, sosincs gyorsan és pláne nincsem melő nélkül. Tehát a sport meg erősít, nem csak fizikailag, hanem lélekben is.

A mindennapos testnevelés egy közös nagy eredmény, ami azt jelenti, hogy 2012 óta minden gyermek napi szinten sportolhat.

A 2018-as választásokat követően Szijjártó Miniszter Úr jóváhagyásával és támogatásával alapítottam meg a sportdiplomáciai fősztályt Iglói-Nagy István barátom vezetésével. Azt

láttuk, hogy bizalmatlanság volt a vezetők között egészen addig, ameddig a sportra nem terelődött a szó. Miután volt egy közös pont a két vezető között, bizalommal kezdtek el beszélni és nyitni egymás felé. Miért van ez így? Azért, mert a sport érzelmi műfaj, és ha két ember között találunk egy érzelmi közös pontot, akkor már a fejben racionálisan megközelített kérdéseket is könnyebben meg tudjuk vitatni egymással. A Sportdiplomáciai Fősztálynak két feladata van: alapvetően az egyik az, hogy más országokkal, más nemzetekkel közös történeteket, sztorikat keresünk, és így erősítjük a kétoldalú kapcsolatokat. A másik feladat az, hogy minden magyar sportolónak és szurkolónak segíteni kell külföldön. Ez Szijjártó Miniszter Úr irányítása óta az egyik kiemelt feladat.

Itt van a háború a szomszédban, és ennek van sport vonatkozása is. Az Ukrán Kézilabda Szövetség megkeresett bennünket. Abban kértek segítséget, hogy az ukrán női kézilabda válogatott vb selejtezőt játszasson Magyarországon Észak-Macedónia ellen. Első szóra igent mondtunk, minden költséget a magyar kormány finanszírozott. A Belorusz futball válogatott pedig abban kért segítséget, hogy EB selejte-

zót játszhasson Magyarországon, mert erre nem volt lehetősége. Ebben is segítettünk, mert a mi alapállásunk világos: a sport nem lehet a háború áldozata.

Sok eseményt rendeztünk vagy voltunk társszervezők: vizes VB-ket, vizes EB-ket, vívó és judo VB-t, kézilabda EB-t, Giro d'Italia rajtot, labdarúgó EB-t, Európa Liga döntőt, atlétikai VB-t. Ez egyrészt azt jelenti, hogy Magyarország a sportszerető világ találkozási pontja, és ez óriási közös eredményünk. Másrészt mindenki látja a világban, hogy megbízhatóak és jó házigazdák vagyunk és szenvedélyesen szeretjük a sportot. Ennek politikai haszna is van. A diplomácia csúciszünet az Atlétikai VB margóján mindenki láthatta. Hogy mindez nálunk történik, ennek a biztonság az egyik kulcsa, a magyar kormány biztonságpolitikája, legyen szó bevándorlásról, háborúról, bármi egyébéről, ha biztonság nincs, sport és sportrendezvények sincsenek. Már most két nemzetközi sportszövetségnek van központja Magyarországon, emellett tíz nemzetközi szervezetnek, amelyek közül nyolc az ENSZ-hez kötődik. A Nemzetközi Úszószövetség Svájc-ból áthozza a székhelyét, és az úszószövetséggel van egy felsőoktatásra vonatkozó együttműködésünk is. Most évi húsz sportolót fogadunk, de 2027-től a világ minden tájáról 200 sportoló érkezik majd Magyarországra, hogy itt tanuljon az úszás, a vízilabdázás, műugrás, műúszás világról, ami szintén egy óriási eredmény.

A sport tehát stratégiai ágazat, és ha egy mondattal kellene összefoglalni, hogy miért, akkor azt mondanánk, mert ez a magyar érdek, hogy a sport stratégiai ágazat legyen, és ennek megfelelően kezelje a kormányzat. Ezért tettünk így az elmúlt években és teszünk így a jövőben is.

1.2. LABDARÚGÓ MÓDSZERTANI KÖZPONT STRATÉGIA 1.0

LISZKAI DEZSŐ

Labdarúgó Módszertani Központ, Igazgató, Elnöki Főtanácsadó

Az 1.0-át mi a kiindulási állapotnak vettük. Kigondoltunk egy stratégiát, és tudjuk, amire az meg fog valósulni, addigra nagyon sok változáson fog keresztül menni. Megpróbálunk azon az úton végigmenni, amit mi vízióként felvázoltunk magunknak és szeretnénk megvalósítani. Bemutatom a kis csapatomnak a munkatársait. A Labdarúgó Módszertani Központ mindössze négy fővel dolgozik, Nagy Marci és Marczinka Tomi tulajdonképpen az én ügynevezett logisztikai és innovációs munkatársaim, akik tulajdonképpen mindenhez értenek és rendkívül komoly szakértelemmel rendelkeznek és mindenben segítenek. Az igazi nagy igazolást én tudtam végrehajtani, és sikerült leigazolnom ebbe a kis csapatba kapitányunkat, Szalai Ádámot. Ő az, aki belülről ismeri ezt a rendszert, a saját bőrén tapasztalta, megismert más futball kultúrákat, és higgyék el, hogy egészen más szempontból tudja megközelíteni és tud nekünk ebben segíteni. Ők hárman rendkívül dinamikus kis egyéniségek, és nyugodt vagyok, mert ez a fiatalság, ez az óriási hév, amit ők belevetnek a munkába, szorgalommal, az biztosítja azt, hogy el tudjuk érni a célunkat.

A Labdarúgó Módszertani Központok, mint a többi sportágban eddig a labdarúgásban is úgy működtek, hogy Akadémiához voltak rendelve. Mi most léptünk egyet, fordítottunk egyet az egész mutatványon és a módszertani központot önálló intézményként kiemeltük egy akadémiának a háttéréből. Kellott, hogy egy független nézőpontból tudjuk mi is megfigyelni ezeket a dolgokat és egészen más döntéseket tudunk hozni és olyan dolgokat is észreveszünk, amit, mint akadémiáról nem, így önálló intézményként az igazgatósághoz vagyunk bekapcsolva az NSÜ-nél.

Mivel is foglalkozunk? Különböző munkacsoportokat állítunk fel, amik általában egy fejlesztési programot, egy kutatási célt fogalmaznak meg, és velük tartjuk a kapcsolatot, megpróbáljuk ezt úgy ütemezni, hogy a módszertani központ tényleg meg tudjon felelni annak az elvárásnak, amit célként fogalmaztunk meg. Szükségünk van emellett azoknak a társintézményeknek a segítségére, akár a sportszövetségekre, akár az egyetemekre, hogy próbáljanak velünk együttműködni, próbálják segíteni a mi munkánkat, mert csak így tudunk együtt előrébb lépni.

Három nagy területet fogalmaztunk meg magunknak, az

iránymutatás, a fejlesztés és a képviselet. Mi elsősorban a labdarugó akadémiákról beszélünk, ami a 12 magyar labdarugó akadémia és a 10 kárpát-medencei labdarugó akadémiai tagokat jelenti, összesen 22. Stratégiákat kell alkotnunk, irányt kell mutatnunk, viszont vigyázunk arra, hogy nem utasítunk. Ez azt jelenti, hogy a szervezési területeken, a képzésben megpróbálunk olyan irányelveket, alapelveket megfogalmazni, ami úgy gondoljuk, hogy az akadémiák előrehaladását segíti. Arra nagyon vigyázunk, hogy meghagyjuk minden egyes akadémianak az autonómiáját, hogy tudjon támaszkodni a saját tradíciójára, hagyományaira. Kezdsenek összehívtuk a 10 (hazai férfi) akadémianak a szakmai vezetését, feltételezve, hogy ez az ország legjobb plánuma, aki ilyenben tud dönteni, és létrehoztunk egy alapelveket tartalmazó kézikönyvet, egy alap törzsanyagot, és szóról-szóra, sorról sorra végig mentünk rajta. Utána ezt meg tudtuk csinálni az erónléti szakcsoportokkal, a videóelemzőkkel, az operatív vezetőkkel, végig mentünk az összes akadémiai működési területen. Ők alkották meg a mi irányításunkkal, viszont akkor legyen kötelező az ő munkájukban is.

Célunk az is, hogy javaslatot tegyünk a miniszter felé, hogy hogyan tudjuk ezt a sportágat fejleszteni. Nem túlzok, ha azt mondom, hogy egy paradigmaváltásra van szükség. Ezek a hibapontok, amin muszáj, hogy elgondolkozzunk és minden egyes akadémia közösen tudjon továbblépni. Az első legfontosabb ilyen terület az a pre-akadémiai képzés, a 7-14 éves kor közötti képzés. Ezért a legfontosabb beavatkozási pont, hogy ezekben a korosztályokban megfelelő számú, megfelelő minőségű edzés legyen és megfelelő szakember tudjon dolgozni, aki ismeri annak az életkornak a sajátosságait, specializált erre a korosztályra, és szívvel-lélekkel dolgozik érte. A másik hibaforrás, az akadémiai képzés, azon belül is a minőségbiztosítás. Ha a labdarugást megpróbáljuk lemodellezni, akkor odáig fogunk jutni minden egyes elemzésben, hogy a legkisebb szint, az maga az edzés és ezen múlik minden.

A harmadik hibaforrás, az a fiatal játékosok beépítése, integrálása a felnőtt futballba. Ha a játékos nem kapja meg azt a segítséget, az első csapattól, a klub vezetésétől, sok fiatal tehetséges játékost elveszítünk. Ez egy olyan pont, hogy az egész akadémiai rendszernek a léte, és eredménye, az a produktivitás. Az utolsó pedig az, hogy meggyőződésünk, - hogy csak a labdarugásról beszélünk - sportvezetői válság van.

A következő terület a fejlesztések. Arra van szükség ma a labdarugásban a képzésben, hogy olyan információkat, olyan metódusokat, új módszertant tudjunk felállítani, amit már holnap az edzésbe az edző be tud építeni. 2024. január-

jától kezdődik egy új időszak, és a produktivitás kell, hogy jellemezze az akadémiákat. Valahol a támogatási rendszert is afelé kellene átfordítani, hogy produktivitás alapú legyen. Kaptunk egy óriási lehetőséget a magyar kormánytól, viszont van egy elvárás. Most rajtunk a sor, hogy azt mondjuk, hogy köszönjük szépen itt a produktum, ezt tudtuk a négy év után letenni az asztalra. Ez mindenkinek a közös felelőssége.

Képviselet. Meg kell jelennünk mind a magyar, illetve a nemzetközi sporttudományos területen. El kell jutnunk arra a szintre, hogy lehetőség szerint ezekre a nemzetközi fórumokra, nemzetközi sporttudományos körökbe be tudjunk lépni, még több információt tudjunk szerezni. Utoljára viszont azt szeretném, hogy ha már van hat módszertani központ akkor szükség van egy olyan módszertani központok szakmai fórumára, ami ugyanezzel foglalkozik, mint a Labdarugó Módszertani Központ. Irányt mutat, fejlesztéseket eszközöl, képviseletet lát el, kapcsolatokat épít, és bizonyos területeken állásfoglalás történik. Ezért mi azt javasoltuk, hogy ebbe a szakmai fórumba vagy testületbe bevonjuk azokat az egyetemeket, akik erre hajlandóak és képesek és rendelkeznek azzal a sporttudományos háttérrel, vonjuk be a különböző sportszakszövetségeknek a képviselőit, és hozzunk létre egy olyan működő fórumot, ami az összes akadémiai sportágnak egy sporttudományos hátteret, egy sporttudományos védőhálót tud biztosítani. Ez elsősorban a sporttudomány területén, de a képzésben, a metodikában és az összes sporttudományos területen vagy társadalomtudományokban mindenhol meg fogjuk találni azt a szegmenst, ahol tudjuk képviselni és segíteni közösen az akadémiáknak a munkáját.

1.3. SPORTOLÓ EGYETEM, SPORTOLÓ VÁROS - A PÉCSI TUDOMÁNYEGYETEM FEJLESZTÉSEI A SPORT SZOLGÁLATÁBAN

LISZKAI DEZSŐ

Labdarúgó Módszertani Központ, Igazgató, Elnöki Főtanácsadó

Nagy szeretettel köszöntök én is mindenkit. Engedjék meg, hogy elmondjam, micsoda megtiszteltetés, hogy egy ilyen méltó környezetben lehetünk és beszélhetünk kicsit arról, hogy szűkebb hazámban milyen munkát végzünk, mind az egyetem, mind pedig az akadémiával együttműködve. Több mint 23.000 hallgatóval büszkélkedhetünk, és mint egyetem, a régió meghatározó felsőoktatási intézménye vagyunk a Dél-Dunántúlon, közel 10.000 munkavállalóval, köszönhetően annak, hogy újabb és újabb feladatokat, munkát kapunk más területeken is a kormány bizalmából. Ennek eredményeképpen mind az oktatás, a kutatás, az egészségügy, innováció, művészet, és a sport tekintetében is a régió meghatározó intézménye vagyunk és immár a sport, a versenysport tekintetében száz éves múlttal, sikerekkel, és bízom benne, hogy jövőbeli eredményekkel vagyunk jelen Pécs városában és Dél-Dunántúlon. Ezen idő alatt számos kiemelkedő teljesítményt, kutatást tudtunk mind a sport szolgálatába állítani, bemutatni és természetesen a következő időszakban is ezen dolgozunk. Ezt a munkát több mint 600.000 m²-en végezzük, amellyel a térség legjelentősebb ingatlan üze-

meltetői feladatait látjuk el. Ebből az alapterületből közel 53.000 m² sportlétesítmény, amellyel büszkélkedhetünk és amelyet folyamatosan fejlesztünk, és ahogy igazgató úr mondta itt előbb, a 600.000 m² tekintetében bízunk abban, hogy a mennyiség egyre növekvő minőséget is fog jelenteni, és úgy gondolom, hogy a modellváltásnak köszönhetően immár megnyíltak azok a lehetőségek a sport tekintetében is, amely ehhez szükséges forrásokat mind a fejlesztések, mind pedig a fenntartás, működtetésben is biztosítják.

Mint Tudományegyetem, két karon foglalkozunk sporttudománnyal, közel 400 hallgatóval, akiknek 5%-a külföldi hallgató idegennyelvi képzésben, a természettudományi karon és az egészségtudományi karon és az alapképzésen, a mesterképzésen át a szakirányú továbbképzésen keresztül. Számos olyan program van, amivel igyekszünk támogatni a sportoló hallgatókat, sportoló fiatalokat. Vannak ösztöndíjprogramok, amely egy-egy partnerünkhöz, együttműködő egyesülethez vagy akadémiához kapcsolódik, de van olyan ösztöndíjprogramunk is, amit az Egyetemi Sportiroda kere-

tében biztosítunk.

Természetesen számos olyan kedvezmény van, ami az oktatáshoz, képzéshez kapcsolódik, biztosítva, hogy megfelelő feltételek legyenek a versenysportolóink számára. Természetesen a szabadidősportra is nagy hangsúlyt fektetünk, hogy minden PTE polgár számára lehetőséget biztosítsunk térítésmentesen ezek gyakorlására. Vannak kisebb rendezvények, csoportos foglalkozások, de bizony vannak olyanok is, amivel az egész várost vagy akár a régiót megmozgatjuk, pl.: futónapok, Sárkányhajó Regatta, biciklis programok. Erre igyekeztünk nagy hangsúlyt fektetni akkor is, amikor a pandémia volt, talán önök is hallottak egy-egy akciónkról, mint például a Moonbike, amely egy virtuális közösségi kerékpáros kihívás volt és azzal a céllal jött létre, hogy a PTE-s polgárokat és a tágabb közösséget is megszólítsuk ebben a nehéz időszakban egy közösségi programmal.

Versenysport tekintetében a PEAC, mint egyetemi sportegyesület a fő partnerünk, szövetségesünk. Büszkéek vagyunk azokra az eredményekre, amelyeket az elmúlt évben elértünk. Úgy gondolom, hogy a vidéki egyetemek között ez kiemelkedő, hiszen 19 sportágban első hellyel büszkélkedhettünk, és bizony az elmúlt évben sikerült olyan szövetségeket is kötni a Rátgéber Akadémiával, amelyek tovább erősítik ezeket az eredményeket, sikereket, közösségi élményeket, mind az egyetem, de hatással vannak tágabb környezetünkre is.

Ahogy említettem, a PEAC az egyetemi sportegyesület legújabbkori történetünkkel egyidős, és immár 100 éve van jelen Pécs városában és én bízom abban, hogy azok a nagy elődök, akik 100 éve alapították a sportegyesületet, azok most is büszkéek lennének arra, hogy közel 900 aktív hallgatóval rendelkezik az egyesület. Igyekszünk a szakosztályok tekintetében is folyamatosan bővülni. Természetesen a sportegyesület edzői közt is szép számmal megtalálhatók a PTE polgárok. Fontos, hogy az oktatás, kutatás területén is az egyesület egy komoly szövetséges, és mind az egészségtudományi kar, mind pedig az orvostudományi kar tekintetében sok együttműködés, innovatív elképzelés, fejlesztés, és számos kutatás folyik ezen a területen is. Rövidtávú céljaink között szerepel, hogy tovább tudjunk fejlődni a sportolók számának tekintetében, de ezzel együtt minőségben is tovább tudjunk haladni. Szeretnénk fokozni a diplomás edzők és az egyesület szakosztályainak számát is.

2030-ig foglalmaztuk meg egyértelmű víziókat. Nyilván nagyon fontos a rendszeres testmozgás, hogy minél több

egészséges ember legyen, hogy rábírhjuk hallgatóinkat, munkatársainkat, minden egyetemi polgárt, hogy azok a szolgáltatások, amiket kínálunk, és amiket az elmúlt években sikerült megerősíteni, minél többen vegyenek igénybe. Utánpótlásnevelés tekintetében pedig azokat az ösztöndíj-programokat, támogató programokat, amiket elindítottunk szeretnénk folytatni, erősíteni a jövőben is, melynek eredményeként szeretnénk, hogy olyan sportolói büszkeségeket adhassunk az egyetemünknek és tágabb környezetünknek is, Hazánkban, akik olimpiai eredményekkel büszkélkedhetnek. Természetesen nagyon fontos a sportnak a közösségerősítő ereje is, az a fajta érzés, amit egy-egy sportsiker nyújthat. Meg kell mondanom, hogy idén kettő ilyen eredménnyel is büszkélkedhetünk, hiszen egyrészt az akadémista kosárlabdások az élvonalba kerültek és emellett a futsal csapatunk is feljutott az NB1-be, és bizony-bizony nagyon jó érzés, amikor egy teli stadion szurkol az egyetemi csapatnak és nem csak egyetemként, hanem városként is, egy közösség tagjaként is nagy büszkeség ez. Hangsúlyt fordítottunk a parasportokra is, és aki ismeri kicsit az egyetemet és az egyetemi sportéletet, az tudja, hogy ebben komoly hagyományaink, komoly eredményeink vannak, és ezt szeretnénk a jövőben is fenntartani és minden parasportolónak lehetőséget biztosítani mind az edzések, versenyek tekintetében és azt a fajta hagyományt, eredményeket, amiket fel tudunk mutatni az elmúlt időszakban, azt szintén tovább erősíteni.

Ahhoz, hogy ezeket az eredményeket el tudjuk érni, fontos az infrastruktúra is, amit részben használunk az oktatás területén is, de természetesen a versenysport, szabadidősport tekintetében is nyitva áll. Jelenleg közel 53.000 m² olyan területről beszélhetünk, ami a sport szolgálatában áll, és büszkén mondhatom, hogy az elmúlt két évben, illetve idén további 3000 m²-rel bővülünk. Idei eredményünk, hogy a Birkózó szövetséggel együttműködve átadhattunk egy új birkózó csarnokot, ahol birkózóink új otthonra találtak, így nekik hosszútávon a működésük, de bízom benne, hogy az eredményük is garantálva lesz. A másik ilyen fejlesztésünk, ami folyamatban van, a kézilabdához kapcsolódik. Még folyamatban van a beruházás és reményeink szerint ez is idén átadásra kerülhet és ezen sportág esetében is több mint 2000 m² sportolási helyszínnel gazdagodhatunk idén, a következő időszakban.

Természetesen nagyon fontosak azok a keretrendszerek, az infrastruktúra, ösztöndíjrendszerek, amiket működtetünk, azonban azt is tudni kell, hogy mind az oktatás, mind

a kutatás területén és talán, ami nagyon sokat jelent, a Klinikai Központ vonatkozásában is, olyan kapacitások, olyan szolgáltatások állnak rendelkezésre, amelyek ilyen komplex módon talán nagyon kevés más egyetemen. És ahogy ránéztem Szili Katalin elnök asszonyra, rájöttem, hogy egy fontos dolgot elfelejtettem megemlíteni, a fenntarthatóságot. Magyarország legzöldebb egyeteme vagyunk és mind a sportinfrastruktúra, mind egyéb infrastruktúra tekintetében nagy hangsúlyt helyezünk a fenntarthatóságra. Talán nem kell emlékeztetni itt senkit, hogy az energjaválság és az a kihívás, amivel az elmúlt egy évben találkoztunk, az milyen nehézséget okozott, és mennyi helyen ütköztünk kihívásba az elmúlt télen, amikor a sportlétesítményeket kellett üzemeltetni, nyitva tartani, uszodákat, sportcsarnokokat. Ezen a területen is folyamatos fejlesztéseket hajtunk végre, és ezt az évet arra használtuk fel, a fenntartó alapítványunk támogatásával, hogy az infrastruktúránkat olyan állapotba hozzuk, olyan energetikai rendszereket vezessünk be, amelyek ebben a nehéz időszakban is biztosíthatják azt, hogy a sportolóink használni tudják ezeket a létesítményeket. Reményeim szerint ezen a területen most őszre az elindított fejlesztések célba érnek, és a következő időszakot felkészültebben várhatjuk, és ha nem történik valami nagyon-nagyon extrém eset, a sportolást a Pécsi Tudományegyetemen minden PTE polgár számára biztosítani tudjuk.

Köszönöm szépen a figyelmüket és kívánok további eredményes napot.

1.4. ADATELEMZÉS AZ ÉLSPORTELTJESÍTMÉNYÉRT - A MAGYAR TESTNEVELÉSI ÉS SPORTTUDOMÁNYI EGYETEM SZEREPE

VILÁGI KRISTÓF

Magyar Testnevelési és Sporttudományi Egyetem, Doktori Iskola, Doktorandusz

Bevezetés

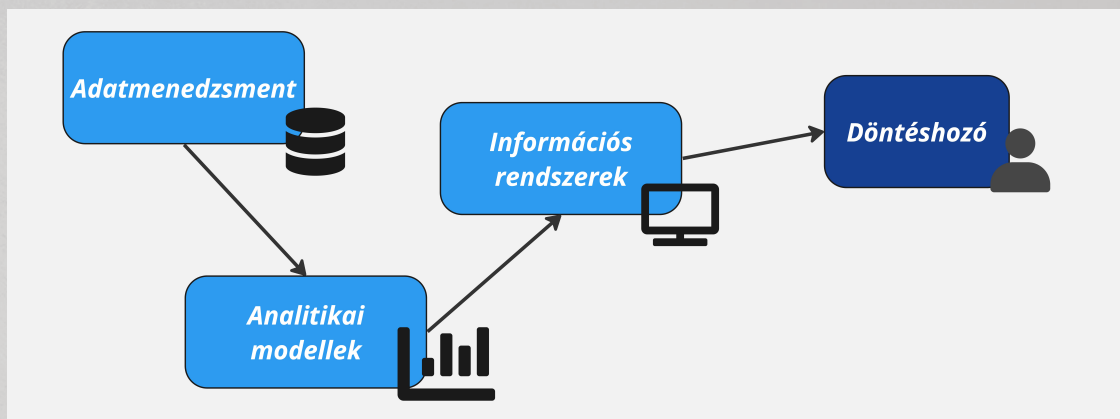
A sportanalitika a modern sport egyik legfontosabb jellemzőjén, a sport mérhetőségén keresztül jött létre. Folyamatosan növekvő adatsokaság kezdett kialakulni az első eredmények feljegyzésétől számítva. Ez az adatmennyiség tetszőleges sportág minden szintjén jelen van, és az adatrögzítési technológia fejlődésével egyre több szinten keresztül rögzíti a sporttevékenység valamennyi mozzanatát.

Az adatsokaság létrejötte után felmerült a kérdés: „Hogyan tudnánk ezeket az adatokat hasznosítani?” Erre megoldásként született a sportanalitika, amely a sportban keletkezett adatok hatékony felhasználása. A sportanalitika kialakulása és fejlődése a technológiai fejlődéssel párhuzamosan továbbra is folytatódik. Az adatgyűjtés módszereinek és az elemzési technikák fejlesztésének köszönhetően a sportanalitika egyre mélyrehatóbbá válik, és új lehetőségeket teremt a sportolók, edzők és szervezetek számára a teljesítmény javítására és a versenyképesség növelésére.

A sportanalitikai elemzéseket bemutató folyamatot Alamar

2013-ban megjelent könyvében található ábrával lehet a legjobban szemléltetni (1. ábra).

A folyamat kiindulópontja egy kérdésfeltevés, ez a kérdés az esetek többségében a döntéshozótól indul, így az ábrán látható folyamat igazából egy körfolyamat. A kérdés vonatkozhat az adott sportág bármelyik részére: Milyen támadásokból szerzik a pontjaik legnagyobb részét a következő ellenfelek? Az ellenfél legjobb játékosa milyen helyzetekből szerzi a legtöbb pontját? Milyen játékosra van szüksége a csapatomnak, hogy hatékonyabb legyen a védekezésünk? Ahhoz, hogy ezeket a kérdéseket megválaszoljuk, a fent látható folyamatábrán kell végigmenni és a övégén a döntéshozónak olyan új információt létrehozni, ami utána felhasználásra kerül. A mai digitális világunkban egyre jobban elterjednek az adatalapú döntéshozatali folyamatok, a prezentációban egy olyan megoldást mutatunk be, ahol a klasszikus lineáris „pipeline” modell kereteit átlépve a sport komplexitásából adódó technikai kihívásokkal is felveszi a versenyt.

1.ábra: Sportanalitikai elemzések folyamatábrája Alamar (2013) Sports Analytics 4. oldal

Adatplatform

Az ábrán látható adatplatform egy interaktív ökoszisztéma, ami microservice architektúrára épül. Ezeknek az előnyeiként kihasználva, ami a skálázhatóság, rugalmas működés és kezelés, ami könnyen alakíthatóvá és párhuzamosan fejleszthetővé teszi a rendszert, egy olyan rugalmas döntéstámogató modern rendszer jön létre, ami a sportteljesítmény komplex kérdéseinek megválaszolásában segíti a döntéshozókat.

A platformba gyakorlatilag tetszőleges adatbázis az adott terület módszertanán keresztül integrálva képes komplex problémák megoldására adatot szolgáltatni (2. ábra, 3. ábra).

Felhasználási területek és lehetőségek

A platform számos területen hasznosítható a Magyar Testnevelési és Sporttudományi Egyetemen: oktatásban, kutatásban és adott esetben szolgáltatási rendszer is kiépíthető. Az egyik tervezett kutatás, a játékosposztok újragondolása. Az elméleti háttérét megalapozó tanulmány 2009-ben került előtérbe, amikor Muthu Alagappan a Stanford Egyetem doktorandusza adatelemzéssel és topográfiai elveket használva új „játékostérkép” hozott létre a játékosok tényleges, statisztikailag kimutatható teljesítménye alapján, amit a pályán elértek. Ezen a térképen a játékosok új posztok szerint lettek elosztva és a csapatban betöltött szerepük alapján lettek elnevezve.

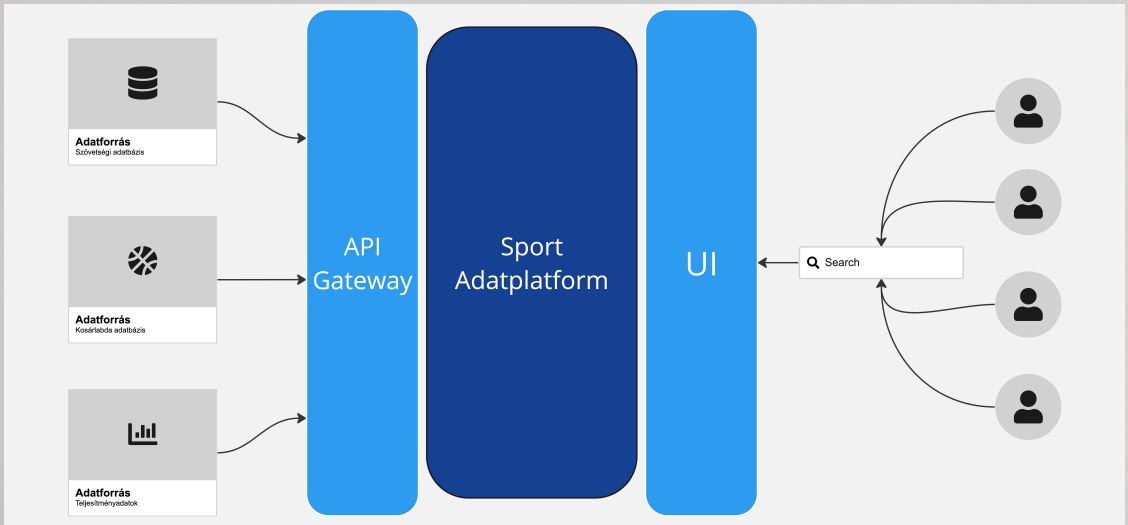
Alagappan, 2009-ben az MIT konferencián bemutatott tanulmányában megvizsgálta, hogy a tradicionális öt posztot és a hozzájuk társuló szerepeket alátámasztja-e a játékosok tényleges teljesítménye. NBA szezonokat vizsgálva megfordította a játékosok teljesítményértékelési logikáját és az egyes játékoshoz a tényleges pályán betöltött szerepe

és elért mutatói alapján rendelt hozzá vagy hozott létre új posztot (4. ábra).

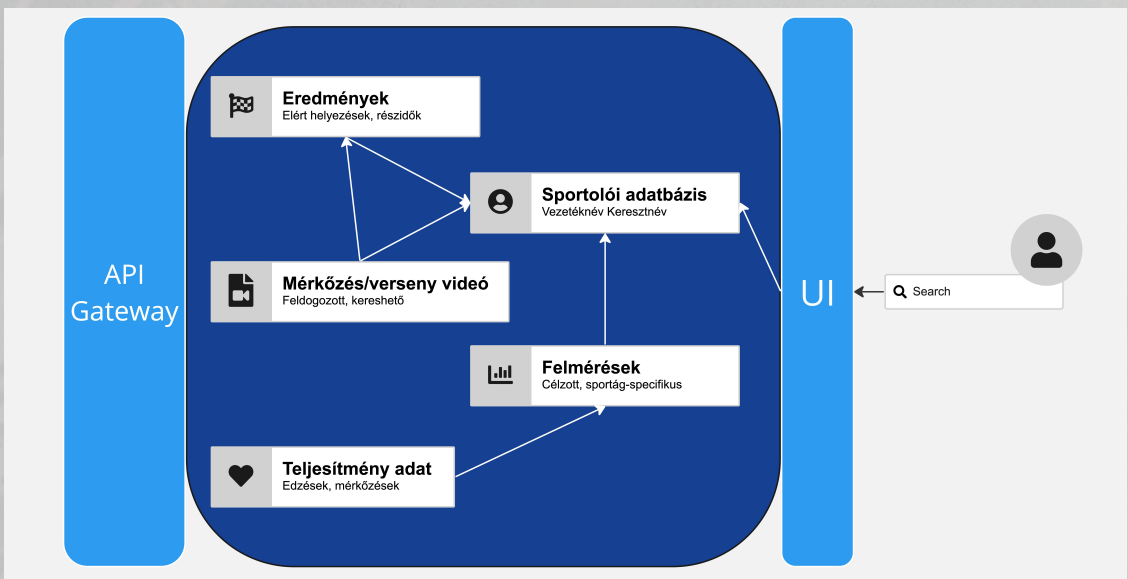
A kialakított posztokra játékospéldákat hozott. Vannak kevésbé speciális posztok, mint az NBA 1st és 2nd team játékosok, akik minden statisztikai mutatóban átlag fölöttiek voltak, a 1st team lényegesebben jobban. Az egyedieknek a stílusa pedig annyira eltér a többiektől, hogy nem lehet őket kategóriákba sorolni. A bajnokságot megnyerő csapatot és a legrosszabb alapszakasz mérleggel rendelkező (gyakorlatilag utolsó) csapatot vizsgálta. A két csapat összehasonlítása az alábbi ábrán látható (5. ábra).

A két ábra jól mutatja, hogy a fenti csapat sokkal diverzebb tulajdonságú játékosokkal rendelkezett, több különböző szerepben volt meghatározó játékosuk, mint a Minnesotának (alsó kép), mely csapatnak a tizenhárom új poszt alapján nem volt olyan magasemberűk, aki pontokat is hozott nekik, emiatt a festéken belül szerzett magas százalékban értékesített dobások hiányoztak a csapat eszköztárból. Összefoglalás

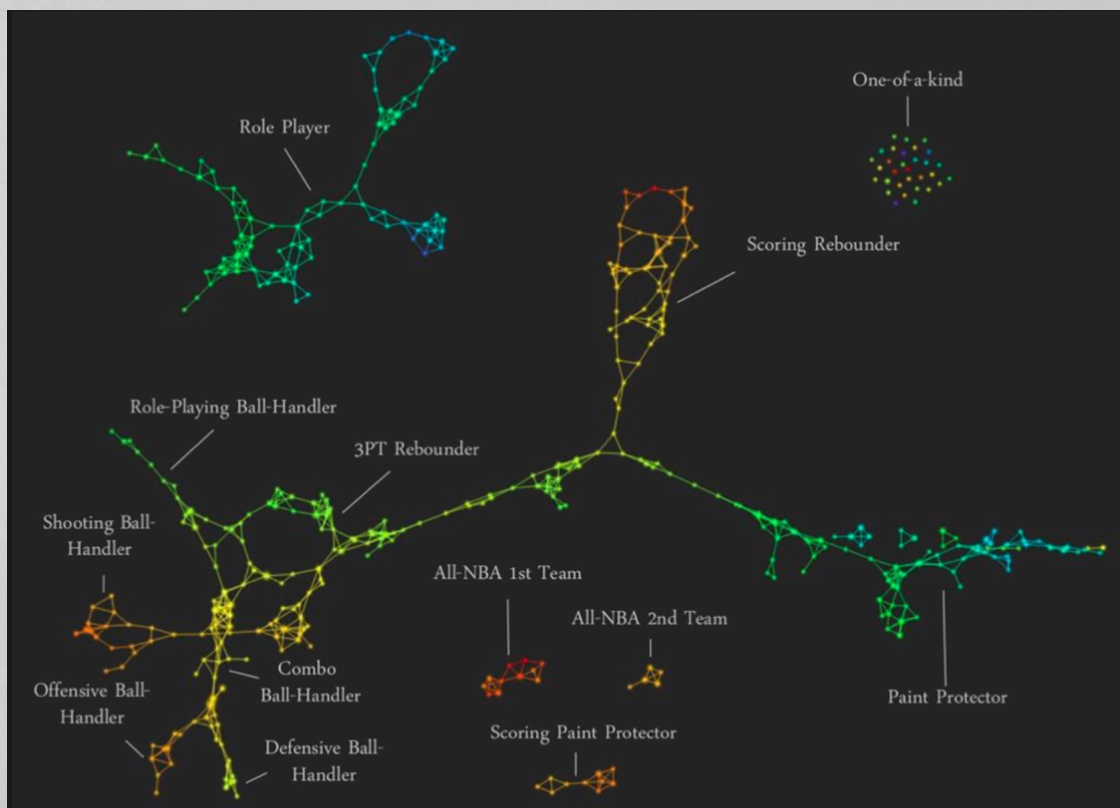
Ilyen és ehhez hasonló kutatások háttérének biztosítására lesz képes ez a platform. A kapott eredményeken keresztül a sportteljesítmény mérésének és értelmezésének számos területen leszünk képesek új információk, megfigyelések létrehozására. Ehhez még hozzáillesztve a mesterséges intelligencia által kínált lehetőségeket, egy igazán izgalmas projekt kezdeti szakaszában találjuk magunkat.

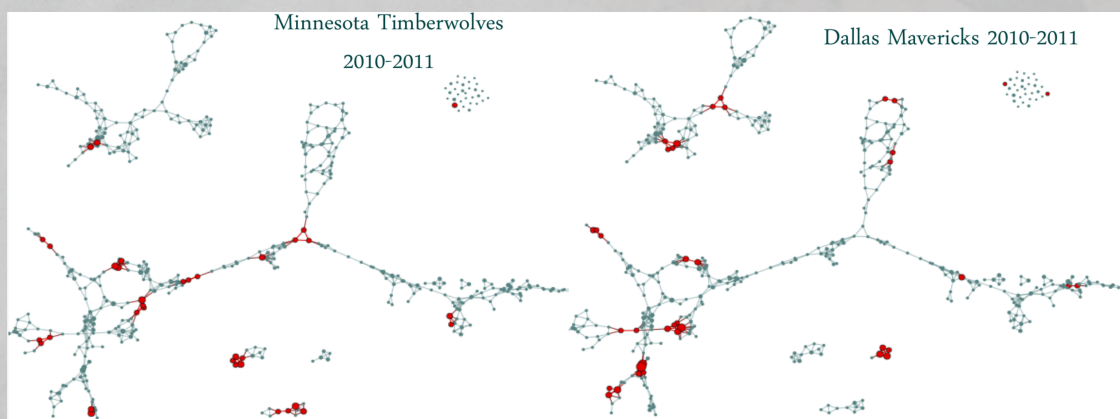
2. ábra: Sport adatplatform

3. ábra: Sport adatplatform elemzés folyamatára

4. ábra: Új kosárlabda játékososztok (Alagappan 2017)

5. ábra - Alagappan csapatmodellei 2010-2011 NBA szezonból (Alagappan 2017)

Irodalomjegyzék

Benjamin C Alamar (2013): Sports Analytics: A guide for coaches, players and another decision makers New York

Túróczy Gábor (2018): Sportanalitika alapjai - Oktatási segédanyag EFOP-5.2.5-18-2018-00012

Muthu Alagappan (2017): Redefining the Positions in Basketball From 5 to 13 Stanford University

Parker, Geoffrey G.; Van Alstyne, Marshall W.; Choudary, Sangeet Paul. Platform Revolution: How Networked Markets Are Transforming the Economy and How to Make Them Work for You

1.5. ELIT KOSÁRLABDÁZÓK VÉGREHAJTÓ FUNKCIÓINAK ÉS MENTÁLIS KEMÉNYSÉGÉNEK ÖSSZEHASONLÍTÁSA AZ INSTAT SCOUT RENDSZER STATISZTIKAI PARAMÉTEREIVEL

NÉMETH KATA

Debreceni Egyetem, Doktori Iskola, Doktorandusz

A sportolók aktuális mentális állapota befolyásolja teljesítményüket és sok esetben nem a sportszakmai felkészültségük, a testi adottságaik, vagy az általános edzettségük a döntő, hanem a pszichés állapotuk. Első osztályú, elit, magyar, női kosárlabdacsapatok tagjainak figyelmét vizsgáltuk két figyelemtesztel (TMT és Stroop), mentális keménységüket a mentális keménység skálával (Sports Mental Toughness Questionnaire - SMTQ), valamint a végrehajtó funkcióikat a Vienna Test System (VTS), determinációs tesztjével (DT). A kapott eredményeket az InStat Scout nemzetközi statisztikai rendszerből általunk kiválasztott tételekkel hasonlítottuk össze.

A mentális keménység az a természetes vagy kialakult pszichológiai előny, amely lehetővé teszi a sportoló számára, hogy hatékonyabban megbirkózzon a vele szemben támasztott követelményekkel, következetesebb legyen az ellenfeleivel szemben, elszánt, koncentrált, magabiztos és kontrollált tudjon maradni - nyomás alatt is.

Döntéshozatal során - különösen időkorlátok között - a végrehajtó funkciók központi szerepet játszanak az információk feldolgozásában. Magas szintű kognitív folyamatok, melyek megkönnyítik az ismeretlen körülményekhez való alkalmazkodást. Fontosak a sikeres sportteljesítmény szempontjából, különösen a csapatsportokban, melyek gyors anticipációt és adaptációt igényelnek a pályán folyamatosan változó helyzetekhez. A téthelyzetben adott reakciók és a helyes reakciók aránya mutatja a legjobban a sportoló magabiztossága és a tényleges jó teljesítmény közötti viszonylag objektív kapcsolatot. Szignifikáns összefüggés van a reaktív stressztűrés értéke és az elhibázott reakciók száma között ($r=0,53$). Az InStat Scout egy objektív teljesítményértékelési módszer, egy automatikus algoritmus, mely pontos értékelést ad a játékosok teljesítményéről. A magasság (és a testsúly) erősen korrelál a lepattanók, (támadó lepattanó: $r=0,78$, védő lepattanó: $r=0,80$) és a blokkok számával ($r=0,56$). Az InStat-index számos statisztikai paraméterrel korrelál, többek között a lejátszott játékidővel ($r=0,51$), a sikeres mezőnykísérletekkel ($r=0,07$) és a lepattanókkal (támadó lepattanó: $r=0,45$, védő lepattanó: $r=0,55$) és a magassággal ($r=0,55$). Az akciókéne-

zók súlya a játékos pozíciójától függően változhat, pl. a szabálytalanságok gyakorisága jobban befolyásolja az indexet a mezőnyjátékosoknál, mint a centerekénél.

A mentális keménység skála pontszáma korrelál az InStat Scout „sikeres mezőnygólók” statisztikai értékével, valamint összefüggést mutat a „kitartás” alcsoportja és az InStat Scout „sikeres mezőnygóló %” között. Vagyis azok a játékosok, akik elkötelezettek, nehéz helyzetekben jó döntéseket hoznak és felelősséget vállalnak, jobb százaléku mezőnygólaránnyal rendelkeznek. A vizsgált csapatok játékosainak erősségét a mentális keménység skálán elért magas pontszámok, valamint a determinációs teszt több aspektusában (reaktív stressztűrés, kihagyott reakciók száma) nyújtott átlagon felüli teljesítmény mutatja. Minél magasabb pontszámot ér el egy kosárlabdázó a mentális keménység skálán, annál magasabb a helyes válaszainak aránya a determinációs tesztben. Azok a sportolók, akik a mentális keménység skálán és a determinációs teszten jobb eredményt érnek el, sikeresebbek lehetnek az InStat Scout rendszerbeli mutatókban. Amennyiben ez kombinálódik egy átlagon felüli mentális keménység skála pontszámmal, magas reaktív stressztűréssel és kevés kihagyott reakcióval, akkor egy nagyon ígéretes játékosról beszélünk. Minél magasabb InStat-index és a figyelemvizsgálatokon elért pontszáma van egy kosárlabdázónak, annál értékesebb csapata számára és annál jobb idegi aktivitással vesz részt a mérkőzéseken.

1.6. CSÚCSTELJESÍTMÉNYEK AZ ATLÉTIKAI VILÁGBAJNOKSÁGON

DR. SCHMIDT ÁDÁM

Honvédelmi Minisztérium, Sportért Felelős Államtitkár,
a budapesti atlétikai világbajnokság kormánybiztosa

Pár napja ért véget Magyarország történetének legnagyobb sporteseménye Budapesten, amellyel kapcsolatban a Nemzetközi Atlétikai Szövetség elnöke, Lord Sebastian Coe elmondta, hogy sikerült új szintre emelnünk az atlétikai világbajnokságot. Ez valóban egy olyan csúcsteljesítmény volt, amelyre minden honfitársunk büszke lehet.

A világbajnokság számokban

A számok alapján is elmondhatjuk, hogy ehhez hasonló sportesemény nem volt még hazánkban. A versenyekre több mint 2100 sportoló nevezett, 195 országból. Több mint 400 ezer néző tekintette meg a Nemzeti Atlétikai Központban az eseményeket, világszerte pedig több mint 1 milliárd tévénéző követte a versenyeket, miközben a világbajnokságról szóló cikkek elérése meghaladta a 28,5 milliárdot. Ezek a számok minden előzetes várakozást felülmúltak.

A siker két kulcsa: a megfelelő csapat és a sportirányítás új elképzelései a kiemelt nemzetközi események szervezéséről. A világbajnokság sikere minden magyar számára dicsőség, amely nem jöhetett volna létre azok nélkül a szakemberek

nélkül, akik a szervezőcsapatban helyet kaptak. 2022 augusztusától irányíthattam kormánybiztosként az esemény előkészületeit. Innentől az volt a célunk, hogy felhasználjuk azokat a tapasztalatokat, amelyeket az elmúlt évtized hazai rendezésű nemzetközi sporteseményein szereztek meg szakembereink. Emellett fontos volt, hogy olyan, elkötelezett kollégákat sikerült megnyernünk a szervezést végző cégbe, akik szívügyüknek tekintették a világbajnokságot és minden napjuk minden percét ennek az ügynek szentelték. Ki kell még emelnem az önkéntesek munkáját, illetve a Magyar Kormány és a különböző állami szereplők támogatását, amelyek elengedhetetlenek voltak minden területen, kezdve a Nemzeti Atlétikai Központ létrehozásától egészen a szurkolók mindennapos ellátásáig.

Az új sportirányítás megalakulásakor egy újfajta irányt hirdettünk meg a Magyarországon rendezett kiemelt nemzetközi sportesemények megvalósítása kapcsán. A legfőbb célunk az, hogy ezeket az eseményeket eszközként használhassuk arra, hogy a magyar emberek mindennapjainak részévé váljon a sport, hogy motivációt nyújtsanak az állandó

testmozgásra. Egy elérhetjük azt, hogy az esemény pozitív hatásai túlmutassanak a versenynapokon, általa a sport és az adott sportág is közelebb kerülhessen honfitársainkhoz. Az új elképzelések megvalósításának eszközei

A Nemzetközi Atlétikai Szövetség jóváhagyásával a budapesti világbajnokságon több olyan, a versenyek történetében még sosem alkalmazott újítást vezettünk be, amelyek segítettek elérni a célunkat, hogy közelebb hozzuk a magyarokhoz a rendezvényt. Hétköznapi hős és Sulihős program néven felvezető kampányokat indítottunk, amelyekkel több százezer honfitársunkat értünk el minden korosztályból, akik kedvezményesen vásárolhattak jegyet a versenyekre.

Emellett adott volt egy inspiráló helyszín, a Nemzeti Atlétikai Központ, amelyet koncertekkel, gasztronómiai különlegességekkel és a szurkolói zóna atlétikához kapcsolódó aktivitásaival is megtöltöttünk, hogy ne csak sportélményt nyújtsunk a szurkolóknak. Ehhez járult hozzá a vb kabaláfigurája, Youhuu is, akit nem lehetett nem észrevenni. Fontos kiemelni még a társadalmi felelősségvállalást is, amelynek jegyében felszabadítottunk a stadion VIP-részében egy szektort, ahová szociálisan nehéz helyzetben lévőket hívtunk meg.

A világbajnokság egyik legfontosabb újítása volt, hogy az éremátadó ceremóniát kihoztuk a stadionból, a versenyszámok közül, hogy a sportolók tényleg minden figyelmet és elismerést megkaphassanak. Az ünnepeket az esti program előtt, a stadion mellett kialakított Medál Plázában rendeztük meg. Ez szintén hatalmas sikert aratott a nézők és a sportolók körében egyaránt, hiszen így a versenyzők a rajongókkal együtt élhették át karrierjük egyik legfontosabb pillanatát.

A világbajnokság hozadékai

Egy komoly sportdiplomáciai sikert már hozott a világbajnokság, hiszen Gyulai Márton, a rendezvény vezérigazgató-helyettese és sportigazgatója lett a Nemzetközi Atlétikai Szövetség sportigazgatója. Azt reméljük, hogy a világbajnokság okozta élmények hatására egyre több fiatal jelentkezik majd a hazai sportegyesületekbe, hogy megugri a hazai sport és ezen belül az atlétika népszerűsége. Ehhez azzal is hozzájárulunk, hogy a korábbi szennyezett, elzárt ipari terület helyén létrehozott Nemzeti Atlétikai Központban egy mindenki számára nyitott sport- és szabadidőparkot alakítunk ki, amely egyúttal megmarad a magyar atlétika új otthonának is. Emellett pedig természetesen dolgozunk

azon, hogy a pozitív visszhangok segítségével újabb sporteseményeket hozzunk hazánkba a jövőben, a nemzetközi szakemberek közül többen jelezték, hogy támogatnák egy magyarországi olimpia megrendezését is.

1.7. DIGITALIZÁCIÓS ADATKEZELÉS SZÁRMAZTATOTT ÉRTÉKEI AZ UTÁNPÓTLÁSSPORTBAN

DR. SÁFÁR SÁNDOR

Kiemelt Sportakadémiák és Sportszervezetek Igazgatóság, Igazgató

Nagyon nagy tisztelettel, szeretettel köszöntök mindenkit! Az állami akadémiák fórumrendszerének elsődleges célja az integráció. Azt láthatjuk, hogy nagyon sokat dolgoznak a módszertani központok, különböző irányelvek szerint vázolják és értékelik a saját sportágaikban a kutatási alapelveket. Afelé tereljük az együttműködési rendszert, hogy egy fórumként ezt próbáljuk meg úgy megjeleníteni, hogy ennek minden résztvevő előnyét élvezze.

Az államigazgatás ezen területén a másik kiemelkedő feladatunk a digitális rendszerek adatgyűjtésével kapcsolatos etikai alapelvek kialakítása a sporttudományi egyetemekkel együttműködve.

Kiemelt fontosságú a sporttudományos mérések szükségeségének tudatosítása és a mérések kultusz rendszerének kialakítása. Fontos kialakítani irányelveket és a mérésekből, kutatásokból származtatott értékeket visszaforgatni a gyakorlati munkába.

Nagyon jó irányok vannak, nagyon sokat haladtunk előre, de az állami akadémiái rendszerben még magasabb szintre kell emelni a teljesítmény mutatókat.

Háromfajta bázist különböztethetünk meg. A két véglet: a háttér tudományterületekkel együttesen gondolkodó és a másik véglet, ami egy független tudást feltételez. Mit jelent ez? A rossz kommunikáció vagy az öncélú kutatások miatt nem integrálódik a tudás és gyakorlatilag párhuzamosan dolgoznak egymás mellett a szakemberek, így nem születhetnek jó irányelvek. A mi esetünkben az egyik legfontosabb, hogy ebbe a rendszerbe az integrált tudást egy egységes rendszerre formáljuk.

Az a fő feladatunk, hogy ezen alapelvek mentén meghatározzuk a szükséges értékrendszert. Hány változót mérhetünk egy hét alatt, ugye gyakorlatilag több ezret, megvannak ezek az adatok? Igen. A kérdés az, hogy ezekből az adatokból hogyan születhet egy viszonylag jól reprezentálható érték? Hol tartunk jelen pillanatban? Gyakorlatilag az állami akadémiák többsége négy év alatt véglegesítette a központi tesztek, méréseket. Ezeknek a visszadolgozása és az értékteremtése jelenleg zajlik, ezeket felhasználva irányelveket határozunk meg.

A 3 fő irányelv, amit figyelniünk kellett, egyrészt, hogy az előző napi terhelést kipihente-e a játékos, a második, hogy milyen volt az alvásminősége és a harmadik, hogy a nyugalmi állapotban a paraszimpatikus normalitást mutatott-e, mert a reggeli jó állapot előrevetíti a délutáni meccsen nyújtott jó teljesítményt. A mérések egyik legnagyobb jelentősége, hogy kiderüljön, a játékos elbírja-e a rá váró terhelést.

A magyar labdarúgás 13 hónap alatt eljutott oda, hogy a Catapult rendszerrel gyakorlatilag az összes labdarúgó utánpótlás- és felnőtt játékost látjuk és mérjük, ami napi szinten több mint ezer változót ad. A tracking adatokat az ezerből levittük egy bő 64-re, onnantól körülbelül 32 az, amit napi szinten látunk, mindenki követ, az előfelvetített Talent-X rendszerben gyakorlatilag ezeket az adatokat látjuk.

Mi a feladat mellette? Az, hogy ezeknek a visszajelzését a szakmai stáb felé egy jól átlátható, végiggondolható és mellette magyarázatot adó irányelvet is mögé csatoljunk, mert gyakorlatilag ha ez nem történik meg, akkor öncélú tudás lesz, és nyilván nem ez a cél, hanem az, hogy egy összetett rendszert próbáljunk ebbe az egész változóba adni.

Feltesszük a kérdést, van-e tehetség a magyar labdarúgásban? Gyakorlatilag tehetség mindig van, csak két út van, hogy vagy adunk nekik lehetőséget, hogy ezt megmutassák, vagy a fiatalokat azért nem meri az edző beállítani, mert a fél, hogy nem lesz megfelelő a teljesítményük. És az a baj, hogy ezek a mondatok egy ilyen demagóg rendszerben mennek tovább, hogy nincs fiatal tehetséges magyar labdarúgó a rendszerben, egyáltalán nem igaz. Az irányelv az azt mutatja, hogy ha jó irányba tereljük őket, akkor egyszerűen beérnek.

NB1 2021-22-es bajnoki rendszerében annak idején a Magyar Labdarúgó Szövetség áttekintette az úgynevezett nyomatékos adatokat, amelyek alapján sikeres egy adott labdarúgó és arra következtetésre jutottak, hogy azok a fiatalok, akiknek lehetőséget adtak és a játékperceik megvannak, szignifikánsan nem hibáznak többet és nagyobbab, mint a külföldi játékosok a csapatban. Gyakorlatilag ugyanabban a rendszerben, populációban, ugyanabban a hibázási lehetőségben van mindenki, úgyhogy ezen úton próbáljunk meg egy picit letisztítani, jobb irányba terelni az akadémiai rendszert.

1.8. HIGH PERFORMANCE CENTER - (NEM CSAK) SPORTVERSENY HATÁROK NÉLKÜL

PROF. DR. BALOGH LÁSZLÓ

Debreceni Egyetem, Sporttudományi Koordinációs Intézet, Intézetigazgató;
Kosárlabda Specifikus Módszertani Központ, Projektvezető

Amikor a pályán elkezdődik a mérkőzés, a sportolók versenyeznek. Gondoljuk. Ugyanakkor lehet, sokkal nagyobb verseny van azok között a szakemberek - edzők, sporttudományi, sportegészségügyi szakemberek, sportvezetők - között, akik a pályára küldik a versenyzőket, és sokkal nagyobb a felelősségük is, mint ők maguk gondolják. Ha erősíteni szeretnénk nemzetközi versenyképességünket, mindenképpen erősíteniünk kell a felkészítő csapatot, egyéneként és nem utolsósorban kooperációt is. High Performance Center nélkül nincs teljesítmény, egyetemek és sporttudományi kutatóhelyek, szakemberek nélkül pedig nincs High Performance Team sem. Hiszen az egyetemek képesek a ránk zúduló információ áradatból kiszűrni azokat, melyek valid, egzakt, megbízható módon hozzájárulhatnak az egyén és csapat eredményességéhez, és a nem egy esetben több száz év alatt felhalmozott tudástöket megosszák a sport világával. És a sportemberek neveléséhez. Ugyanis a mérkőzéseket sportolók játsszák, de a sportemberek nyerik meg.

„Az utánpótlásnevelés nem 100 m síkfutás, hanem maratoni, gátakkal tűzdelve”

Félreértelmezett tehetségek. A sport kegyetlenül őszinte világ. Ha a produktum jó, akkor nagy valószínűséggel az oda vezető út is az volt, ha nem, akkor - persze sok mindent meg lehet magyarázni, külső körülményekre fogni, néha joggal - nagy valószínűséggel nem. Ezért el kell gondolkodni azon, min érdemes változtatni.

Különbséget kell tenni az adottság (gift/edness, kiváló adottság) és tehetség (talent, megnyilvánuló tehetség) között. Az adottság nem más, mint veleszületett (!) kivételes kompetencia egy vagy több képességtérületen, veleszületett, míg a tehetség a jelenlévő személyiség- és környezeti faktorok jelenlétében megnyilvánuló, kivételes teljesítményegyüttes háttérben álló, fejleszhető képességek rendszere. Vagyis előbbi a született zseni kategória, aki csak fel kell tenni a pályára és teszi a dolgát. Viszont nem ez a tehetség! A tehetség a fejleszhetőséget, az edzhetőséget jelenti! Hogy hogyan lehet ezt felmérni? Általánosan elfogadott, hogy a tehetség valamiféle komplex, nem egységesen definiálható, tulajdonságcsoport, mely az átlagnál magasabb szintű teljesítmény elérésére teszi lehetővé az adott egyént. Vagyis rendelkezik azzal a fejlesztési lehetőséggel, poten-

ciállal, mellyel adott tevékenységben, a tehetséggondozás folyamata révén kiemelkedhet társai közül. Abban is egyetértés van, hogy az idő egy pontjában végzett - a tehetséget, statikus állapotnak tekintő- mérést, tehetségazonosítást, fel kell váltania a folyamatos monitorozásnak. Hiszen gondoljunk bele, a fejlődés, növekedés, érés időszakában lévő fiataloknál csak pár hónapos különbséggel elvégzett mérések is milyen különbséget mutathatnak ugyanannál az egyénnél. Lehet, hogy az egyik alapján tehetségnek tartanánk, de a másik mérés után már nem. Vagyis a tehetségazonosítás folyamat, melyet rendszeresen ismétlődő, tehetségösszevótól függően, időközönként monitorozni kell. Szintén elfogadott tény, hogy a tehetségnek a fenti alapvető (és további faktorokra bontható) jellemzőin kívül meghatározó összetevői: a rendelkezésre álló és fejleszhető képességek és adottságok (1), valamint a motiváció, elkötelezettség szintje (2), további környezeti tényezők (3). Jelentősen befolyásolja az alkalmasságot és bevalást a családi háttér, az iskola, a szociális milió, a kortárcsoport, mint vonatkoztatási csoport, sőt mivel egy dinamikusan változó folyamatról beszélünk a tehetséggondozás kapcsán, így az éppen aktuális állapot is, például sikeres vagy sikertelen időszakban van-e az egyén, „torzíthatja” a minősítést. Amiben szintén egységes az álláspont, hogy a tehetség könnyebben és gyorsabban tanul (4), jobban terhelhető (5), mind mentális, mind fizikális téren. Vagyis magasabb mentális keménységgel (6) rendelkezik, elkötelezett a cél iránt, nem keres kibúvókat, nem keres menekülőútvonalakat. Ez utóbbi jellemzőket közösen akár nevezhetjük a „szorgalom” faktornak is, vagy mentális keménységnek.

Miként tud ebben segíteni az Egyetem, mint High Performance Center? - csak a viharos tenger nevel jó hajósokat - Egyetemek, mint tudásbázisok

A Debreceni Egyetem Sporttudományi Koordinációs Intézete 2015 óta a legszélesebb értelemben vett sporttudás központként működik. Összefogja és koordinálja az egyetemen folyó összes sporttudománnyal és kapcsolódó tudományterülettel kapcsolatos oktatási, kutatási és szolgáltatási felületeket, beleértve a hazai és nemzetközi szintű K+F+I tevékenységet is. Magától értetődően vezeti a testnevelő, gyógytestnevelő, edző és sportanalitikus képzést, együttműködik tudományos és gyakorlati téren is a több mint 3000 igazolt sportolóval rendelkező, közte 9 NB1-es csapattal, DEAC-cal, továbbá a helyi sportakadémiákkal és sportiskolákkal. Sportdiagnosztikai és Komplex Sportviselkedéselemző Laborjával válogatott versenyzők monitorozását

és felkészítését segíti. Ezeket a tapasztalatokat pedig beépíti a sportszakemberképzésbe, beleértve a sportorvosok, a sportrehabilitációs, sportdietetikus, sportpszichológiai szakemberek képzését is. A Debreceni Egyetem Sporttudományi Intézetében működő Komplex Sportviselkedéselemző Laborban évek óta a rendelkezésre álló legmodernebb eszközökkel kutatják a sportbeli csúcsteljesítmény hátterét, összetevőit, melynek eredményeit nem csak neves nemzetközi tudományos lapokban közlik, hanem hazai és nemzetközi szintű élsportolók felkészítésébe is beépítik.

A Times Higher Education nemzetközi felsőoktatási listáján a DE bekerült a világ TOP 3%-ba tartozó egyetemek közé. Bármi is a világon a legjobb 3 %-ban lenni büszkeség. Akkor a magyar sport használja azt a tudástőkét, amit a Debreceni Egyetem a tehetségek kiválasztásában és gondozásában 1538 óta felhalmozott! Ez egy kölcsönös szakmai és tudományos előnyökön alapuló kapcsolat mind a sport, mind az egyetemek számára. A kulcsfogalmak a kollaboráció és kooperáció. Azonban tudomásul kell venni, hogy mint minden csapatban, itt is létezik hierarchia. A hierarchia csúcsán pedig a vezetőedző áll, övé a döntés és övé a felelősség is. Ebből eredően minden információt kötelező megosztani vele, elsősorban a head of performance team-en keresztül. Amennyiben lehetőségünk volt a megfelelő területre a megfelelő szakembereket - a teljesség igénye nélkül, az arónléti edzőt, fiziót, rehabilitációs edzőt, sportpszichológust, mentáltréneret, videóelemzőt, sportanalitikust, sport-táplálkozási, sportdietetikai tanácsadót - leigazolni, akkor még nem beszélhetünk együttműködő csapatról. Ennek a csapatnak ugyanis szüksége van egy a végső teljesítmény szempontjából meghatározó kulcsszereplőre, a Head of Performance Team-re, az egység vezetőjére, aki magas, nemzetközi szintű, szintetizálni képes, edzés- és sporttudományi ismeretekkel, tudományos és gyakorlati tapasztalatokkal rendelkezik. Fontos elvárás, hogy - mivel egy csapat irányításáról van szó - megfelelő kommunikációs, kapcsolatteremtő és kooperációs képességgel, fejlett kritikai érzéssel, valamint rendszeres szemléletű gondolkodással rendelkezzen. Az ő legfontosabb feladata, hogy összekötő legyen a vezető edző (head coach) és a performance team között, adott esetben az elsődleges szűrő abban az értelemben, hogy megkíméli az edzőt a tengeri információtól és az aktuális helyzet szempontjából legfontosabbakat készíti elő.

A Debreceni Egyetem, és az gondolom, a hazai egyetemek ajtója nyitva áll a sport előtt. Lépjenek be rajta, ebből az együttműködésből mindenki tanulni és gyarapodni tud.

1.9. MENTOROK ÉS TANÉTVÁNYOK SZEREPE A SEMMELWEIS EGYETEMEN

PROF. DR. MERKELY BÉLA

Semmelweis Egyetem, Rektor

A 16.000 hallgatót számláló Semmelweis Egyetemhez tartozik az ország legnagyobb betegellátó intézménye, a Városmajori Klinika, ami 100 éves működése során mindig is a magyar felsőoktatás és egészségügy zászlóshajója volt. Ez jelentős kötelezettséget ró ránk, de ugyanakkor az oktatás és a kutatás területén lehetőséget biztosít számunkra. Azon kívül, hogy szív- és érgyógyászati tanszékek, klinikák foglalták el ezt a helyet, a kardiovaszkuláris tudásunkra épülve létrehoztunk egy sportorvosi és egy, a legújabb feladatinkat is ellátó, repülő- úrorvosi tanszéket.

A Közép-Kelet Európai egyetemek között a legtöbb ranking szerint a legjobb pozícióban szerepel a Semmelweis Egyetem. Az 1000 Phd hallgatónk rendkívül erős publikációs teljesítménye egy bizonyos műhely környezetben egyértelműen rapídan növeli az egyetemi tudományos outputot.

A sportban, az egyetemi pályafutás során és az orvostudományban is elengedhetetlenül szükségesek a mentorok, akiktől a szakmát megtanulhatjuk, akiktől a szakma szeretetét és jövőben elvégzendő kitarató munkát eredeztethetjük. Hálás vagyok mentoraimnak: Prof. Juhász Nagy Sándor keréngkutató élettanásznak, Rendszer professzor kardiológus,

aritmetológusnak. Külön kiemelném Szabó Zoltán professzor fiatalok orvostanhallgatókat támogató tulajdonságát. Szabó Zoltán professzor tervezte meg és hajtotta végre az első magyarországi szívátültetést 1992-ben. Ebben a világraszóló projektben vehettem részt fiatal orvosként, ami óriási megtiszteltetés és egyben kihívást jelentő feladat is volt, hiszen egy idő után a tanítványoknak át kell venniük a vezető szerepet és nem csak fejleszteni és bevezetni kell egy klinikát a legjobb európai centrumok közé, hanem tudományos hozzáállással ki kell használniuk a nagy esetszámból adódó lehetőségeket. Jelenleg a Városmajori Klinika a második legnagyobb szívtranszplantációt végző centrum Európában, transzplantációs biobankunk egyedülálló a világon. Alapvetően egy iskolát építünk, ez éppúgy érvényes a sportra, mint a felsőoktatásra. Három mentoromon keresztül lehetőségem volt több generációnyi nemzetközi reputációval rendelkező kollegát kinevelni.

Több mint 15 éves tapasztalatunk van a sportkardiológiában. A 2008-as Pekingi olimpiát megelőző sajnálatos esemény, Kolonics hirtelen szívhalála után kaptuk a NOB elnökétől azt a feladatot, hogy vizsgáljuk kit az olimpiára készülő csapatot. A kardiológia vagy a szívgyógyászat bázisán ma már 15

sportorvosunk, asszisztensünk és PhD-sünk van. Keretmegállapodásaink révén évente több mint 1000 úszó, vízilabdázó, gyorskorcsolyázó sportorvosi kezelése hozzájárul a prospektív megfigyeléseink gyarapításához, tudásbázisunk felépítéséhez.

A Semmelweis Egyetemen belül egy komplex ellátást biztosító hálózat működik a sportolók számára. A mindennapi sporttevékenységhez nélkülözhetetlen orvosi team tagjai: bőrgyógyász, nőgyógyász, fül-orr-gégész, ortopédus, belgyógyász, pulmonológus és kardiológus.

A sportteljesítményt számos tényező befolyásolja, és mindenki azért jön hozzánk, sportorvosokhoz, hogy a lehető legjobb teljesítményt tudja elérni. Van alapvetően egy teljesítményélettani alap, amire építkezni kell. Az életkor és a heti edzéssel eltöltött évek számos pozitív faktort tartalmaznak. Nem az elég erőnlét. Az eredményességhez az állóképesség túl bizonyos mozgásmintázatra is szükség van. Jelenleg kosarasoknál 3D kamerázással, mesterséges intelligencián alapuló motion capture módszerrel terhelési élettani vizsgálatokat végzünk.

A sportolók esetében a vírusfertőzéseknek a menedzsmentjére nagy hangsúlyt kell feltetni. Korai visszatérés esetén post-virális elhúzódó nehézségekkel kell számolni. Jól citált cikkben dokumentáltuk, hogy vírusfertőzés után, az orvosi utasítás szerint, az úszáshoz megfelelő tempóban visszatérő sportolók teljesítményét a kihagyott edzések nem hátráltatják.

Állatkísérletes laborunkban az „Úszópatkány modell” kapcsán jól lehet prospektíven vizsgálni a sportszív kardiális átalakulását, a de-training hatást. Fontos megítélni az extrém fizikai terhelés élettani hatásait. A tudomány az evidenciákon alapszik, transzparens és úgy is növeljük a transzparenciát, hogy a világ élvonalába tartozó tudományos partnereinkkel közösen végezzük vizsgálatainkat.

Tehetséges tanítványok és nagyszerű mentorok nélkül a Semmelweis Egyetem nem rendelkezne ilyen erős, széles szív- és érgyógyászati teljesítményértékelésre is alkalmas, sportot kiszolgáló eredményekkel.

1.10. „HIGH PERFORMANCE CENTER” A FELSŐOKTATÁSBAN ÉS AZ ÉLSPORTBAN

Dr. habil. RÁTGÉBER LÁSZLÓ

Pécsi Tudományegyetem, Egészségtudományi Kar, Docens, Tanszékvezető
Kosárlabda Specifikus Módszertani Központ, Igazgató

Az elmúlt néhány évtizedben hatalmas változások zajlottak le az edzői szerepfelfogással, valamint a feladatokkal is az egyéni- és csapatsportágakban egyaránt. Korábban evidens volt az onnipotens, klasszikus rendszerszemlélettel rendelkező edző képe, az edzők egy személyben értettek mindenhez, a technikai, taktikai, erőnléti, mentális felkészítéshez, a rehabilitációhoz, valamint a menedzsmenthez is. A tudomány és a technológia fejlődésével azonban ez a szerep jelentősen átalakult, a sikeres edző már nem a polihisztor vezetőedző, hanem az edzéstechnológiák menedzsere, aki egy interdiszciplináris szakmai stábbal dolgozik. Az utóbbi években hazánkban létrejött sportágspecifikus módszertani központok egyik fő feladata az volt, hogy építsenek ki szoros együttműködést a sporttudományi felsőoktatási intézményekkel, mely elősegíti a hazai edzéstudományi és nemzetközi sportágspecifikus, komoly elméleti, tudományos és gyakorlati szakemberek kooperációját.

A High Performance Center lényege, hogy egy közös célt szem előtt tartva, összehangolt és elkötelezett csapatmun-

kában működjön együtt az erőnléti edző, a fizioterapeuta, a videóelemző, a játékosmegfigyelő, a sportpszichológus, a mentáltréner, a dietetikus és az asszisztens edzők, egyéni képzők is. Ahhoz, hogy az információáramlást optimalizálják, először az egy diszciplinán belüli szakembereknek kell egymással folyamatos szakmai diskurzust folytatniuk, majd a performance team vezetőinek kell információt cserélniük és szakmai döntéseket hozniuk, a vezetőedző pedig optimális esetben már csak ezekkel a vezetőekkel egyeztetnie, nem az egyes szakemberekkel, mint a dietetikus vagy az erőnléti edző. A végső döntést egy adott helyzetben mindig a vezetőedző hozza meg a tudatos és kollektív szakmai munka után. Amennyiben azonban az információáramlás, a döntéshozási mechanizmusok és felelősségvállalás kérdéses, egy polihisztor edző egy személyben hatékonyabb lehet, mint egy együttműködni képtelen, hatalmas szakértői csapat. Az interdiszciplináris szemléletnek nem csak a szervezeti felépítés és munkaszervezés szintjén kell megjelennie, hanem az integrált sportteljesítményi rendszer létrehozásánál és működtetésénél is. A rendszer csúcán az edzésmunka áll, mely-

hez a taktikai, technikai és versenyteljesítmény is tartozik, ezek összefoglaló neve a multipractice. Minden, ami ez alatt van, az a support, vagyis az ezt támogató rendszer, kezdve a sportpszichológiától a diétetikán át a sporttudományi támogatásig. Létre kell hozni azt a High Performance Centert, amelyet nem az adminisztráció, hanem know-how irányít, ahol elérhető a tudásmetriai adatokkal mérhető tudástár és a különböző tudományterületek szakembereinek közös kiindulási alapja és tudásbázisa az edzéstudomány.

„HIGH PERFORMANCE CENTER”
A FELSŐOKTATÁSBAN ÉS AZ ÉLSPORTBAN

2. Szakmai Konferencia

Időpont: 2023. szeptember 6.

PROGRAM

Helyszín: Lónyay-Hatvany Villa, 1015 Budapest, Csónak u. 1

- 15.30-16.00 **Regisztráció**
- 16.00-16.05 **Dr. Kristóf Péter** (Kárpát-medencei Tehetségkutató Alapítvány, Felügyelő Bizottság, Tag) – **Megnyitó**
- 16.05-16.25 **Menczer Tamás** (Külgazdasági és Külügyminisztérium, Kétoldalú Kapcsolatokért Felelős Államtitkár) – **Sport és diplomácia**
- 16.25-16.45 **Liszkai Dezső** (Labdarúgó Módszertani Központ, Igazgató; Elnöki Főtanácsadó) – **Labdarúgó Módszertani Központ Startégia 1.0**
- 16.45-17.05 **Decsi István** (Pécsi Tudományegyetem, Kancellár) – **Sportoló egyetem, sportoló város – A Pécsi Tudományegyetem fejlesztése a sport szolgáltatásban**
- 17.05-17.25 **Világi Kristóf** (Magyar Testnevelési és Sporttudományi Egyetem, Doktori Iskola, Doktorandusz) – **Adatelemzés az élsportteljesítményért – A Magyar Testnevelési és Sporttudományi Egyetem szerepe**
- Németh Kata** (Debreceni Egyetem, Doktori Iskola, Doktorandusz) – **Élts kosárlabdázók végrehajtó funkcióinak és mentális keménységének összehasonlítása az InStat Scout rendszer statisztikai paramétereivel**
- 17.25-17.50 Kávészünet
- 17.50-18.10 **Dr. Schmidt Ádám** (Honvédelmi Minisztérium, Sportért Felelős Államtitkár) – **Csúcsteljesítmények az atlétikai világbajnokságon**
- 18.10-18.30 **Dr. Sáfár Sándor** (Kiemelt Sportakadémiák és Sportszervezetek Igazgatóság, Igazgató) – **Digitalizációs adatkezelés származtatott érték az utánpótlássportban**
- 18.30-18.50 **Prof. Dr. Balogh László** (Debreceni Egyetem, Sporttudományi Koordinációs Intézet, Intézetigazgató; Kosárlabda Specifikus Módszertani Központ, Projektvezető) – **„High Performance Center - (nem csak) Sportverseny határok nélkül”**
- 18.50-19.10 **Prof. Dr. Merkely Béla** (Semmelweis Egyetem, Rektor) – **Mentorok és tanítványok szerepe a Semmelweis Egyetemen**
- 19.10-19.30 **Dr. habil. Rátgéber László** (Pécsi Tudományegyetem, Egészségtudományi Kar, Docens, Tanszékvezető; Kosárlabda Specifikus Módszertani Központ, Igazgató), **Prof. Dr. Bódis József** (Universitas Quinqueecclesiensis Alapítvány, Kuratóriumi Elnök) – **A sportág hagyományai legyőzik az új edzéstechnológiákat?! „High Performance School” a Pécsi Tudományegyetemen**
- 19.30-19.40 **Ünnepélyes együttműködés megkötése** a Kosárlabda Specifikus Módszertani Központ, a Pécsi Tudományegyetem, a Magyar Testnevelési és Sporttudományi Egyetem és a Debreceni Egyetem között
- 20.00 **Bankett vacsora**

Kosárlabda Specifikus
Módszertani Központ

3. KOSÁRLABDA SPECIFIKUS MÓDSZERTANI KÖZPONT

A Magyar Kormány döntése értelmében, a kosárlabda sportágban a Módszertani Központ szerepét a Rátgéber kosárlabda Akadémia tölti be, amely 2021. január 1-jén kezdte meg működését. A Módszertani Központ elsődleges célja a tehetséggondozás, a sportolói elitképzés és a nevelés a lehető legmagasabb szakmai színvonalon valósuljon meg. Ennek érdekében a hazai sportakadémiáknak és a Magyar Kosárlabdázók Országos Szövetségének konstruktívan együtt kell működnie.

„Az utánpótlás-nevelésben a képzési struktúrát olyan merdebe kell terelni, ami megfelel a 21. század követelményeinek. E cél eléréséhez szükséges az együttgondolkodás, a közös irány és út kijelölése, amely lehetővé teszi a színvonal és a minőség emelését. Ehhez szürkeállományra van szükség, amit a sportakadémiák képviselnek!

A Módszertani Központ vezetésével olyan értékbázist kell kialakítani, olyan irányvonalakat kell meghatározni, amelyek a teljes utánpótlás-nevelést jó irányba viszik.”

Dr. Sáfár Sándor

Sportakadémiák, Sportiskolák, Kiemelt Sportegyesületek és Egyetemi Sport Igazgatóság, Igazgató

„Mindannyiunknak együtt kell dolgoznunk; segítenünk kell egymást, mert függünk egymástól. De nem csak a kosárlabdasporton belül kell együttműködésre törekednünk, hanem nyitottnak kell lennünk a szorosabb kapcsolatra a kézilabda és a labdarúgás módszertani központokkal is.

A mi feladatunk az, hogy a szellemi teljesítményből terméket készítsünk. Minden erőforrás rendelkezésünkre áll ahhoz, hogy a felhalmozott elméleti tudást átültessük a gyakorlatba: nem elég felzárkózni a többi sportnemzethez, hanem új utakat, új irányokat kell megmutatnunk.”

Dr. Habil. Rátgéber László

Pécsi Tudományegyetem, Egészségtudományi Kar,
Docens, Tanszékvezető
Kosárlabda Specifikus Módszertani Központ, Igazgató

A Módszertani Központ számos célt és feladatot tűzött ki maga elé. A fő célkitűzések között szerepel: a sportágfejlesztés tudományos háttérének biztosítása, sportakadémiai érdekképviselés, kiemelt partnerség és konstruktív együttműködés kialakítása a sportakadémiák és a felsőoktatási intézmények (Magyar Testnevelési és Sporttudományi Egyetem, Debreceni Egyetem, Pécsi Tudományegyetem), sport-szervezetek, a Magyar Kosárlabda Szövetség és szakmai bizottságok között.

A kosárlabda színvonal emelése érdekében kiemelt feladataink közé tartozik sporttudományi kutatások lebonyolítása, sportszakmai anyagok minőségének biztosítása, ellenőrzése, eredmények szervezése és visszacsatolása, vagyis szellemi termékből produktum létrehozása.

4. ÖSSZEFOGLALÓ

KIVÁLÓ ELŐADÁSOK HANGZOTTAK EL A SZAKMAI KONFERENCIÁN, AMELYEN EGY EGYÜTTMŰKÖDÉSI MEGÁLLAPODÁST IS BEJELENTETTEK

„High performance center a felsőoktatásban és az élsportban” címmel rendezett szakmai konferenciát a Kosárlabda Specifikus Módszertani Központ a Batthyány Lajos Alapítvánnyal és a Kárpát-medencei Tehetségkutató Alapítvánnyal közösen Budapesten, az impozáns Lónyay-Hatvány villában. Az esemény végén Rátgéber László egy együttműködési megállapodást jelentett be.

A sport stratégiai ágazat, mert ez a magyar érdek, mert befektetés a jövőbe – jelentette ki a konferencián Menczer Tamás, a Külgazdasági és Külügyminisztérium kétoldalú kapcsolatokért felelős államtitkára. A sport közösséget teremt, vagyis az üzenete egybecseng a kormány azon felfogásával, hogy minden közösség fontos megtartó erőt képvisel.

„A sportoló pontosan tudja, hogy csak közösségben lehet sikeres, és aki ezt a sportban megtanulja, az az élet más területein is alkalmazza. Ugyanakkor a sport azt tanítja, hogy semmilyen sikert nem adnak ingyen, minden eredmény eléréséért izzadni és dolgozni kell és a bukásokból is fel kell tudni állni. Vagyis, a sport megerősít, nem csak fizikailag, hanem lélekben is. Továbbá aki sportol, az egészségesebb, ezért ritkábban szorul egészségügyi ellátásra” – fogalmazott az államtitkár.

Beszámolt arról, hogy a külügyi tárcánál 2018-ban létrehozták a sportdiplomáciai főosztályt. Ugyanis tapasztalataik szerint a politikai vezetők tárgyalásain, ha a sportra terelődik a szó, ez bizalmat teremt, és olyan ajtókat nyit meg, amiket másként soha nem tudnának kinyitni. Ennek az az oka, hogy a sport érzelmi kérdés.

A konferencián a budapesti atlétikai világbajnokság eredményeiről és a sportnak a hétköznapiakba kerüléséről is beszélt Schmidt Ádám sportért felelős államtitkár. A nemrég befejeződött vb kapcsán elmondta, az esemény az ő várakozásukat is felülmúlta, mivel becslések szerint

1 milliárd 170 millió tévénézó látta az ország történetének legnagyobb sporteseményét. A világbajnokságról 14 ezer

cikk jelent meg, ami 28,5 milliárdos elérést jelent, emellett 2500 önkéntes segítette, és ez a siker az ő dicséretük is.

Kiemelte, hogy a nemzetközi szövetséget vezető Sebastian Coe a záró sajtótájékoztatón közölte, Magyarország új szintre emelte a vb-t, a következő, tokiói világbajnokság szervezőbizottságának a vezetője viszont már kevésbé volt boldog, mivel úgy vélte, hogy nehéz lesz a budapesti sporteseményt felülmúlni.

– A sportirányításban szeretnénk egy újfajta irányt megvalósítani, a nemzetközi eseményeket eszközként szeretnénk használni arra, hogy a magyar társadalom tagjai számára a sport kerüljön be a hétköznapiakba, és váljon az életük rendszeres részévé. A „Hétköznapi hős” programmal megakartuk szólítani minél több honfitársunkat, mondván, ha sportolnak, akkor kedvezményesen tudnak jegyet vásárolni. Ebben a programban több mint 150 ezer ember vett részt. A „Sulihős” programmal pedig több mint 400 ezer embert értünk el, itt az volt a feladat, hogy az atlétika jelenjen meg a testnevelés órákon. Itt is lehetett pályázni, és mintegy 14 ezer fiatal jutott így be a Nemzeti Atlétikai Központba – fogalmazott Schmidt Ádám.

A szakmai konferencia megnyitóján felszólalt dr. Kristóf Péter, a Kárpát-medencei Tehetségkutató Alapítvány Felügyelő Bizottságának tagja, előadást tartott többek között Liszcai Dezső, a Labdarúgó Módszertani Központ igazgatója, Decsi István, a Pécsi Tudományegyetem kancellárja, dr. Sáfár Sándor, a Kiemelt Sportakadémiák és Sportszervezetek Igazgatóságának igazgatója, prof. dr. Balogh László, a Debreceni Egyetem Sporttudományi Koordinációs Intézet igazgatója, prof. dr. Merkely Béla, a Semmelweis Egyetem rektora.

Az esemény házigazdája, a Kosárlabda Specifikus Módszertani Központ igazgatója, dr. habil. Rátgéber László az M1 televízióval kezdte, hogy a magyar sportban fantasztikus dolgok történnek.

„Elsősorban az infrastrukturális fejlesztésekre gondolok, akár az atlétikai világbajnokság kapcsán. Nekünk, szakem-

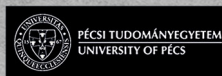
bereknek pedig az a dolgunk, hogy érmekeket szerezzünk. Fontos, hogy a sportot ne adminisztratíván vezessük, hanem a „know how” által, használjuk az új edzéstechnológiákat és karoljuk fel a tudományt. Ezért jók az ilyen konferenciák, mert az itt elindult kezdeményezések alakulnak workshopká, majd egy az egyben továbbadjuk a tudást az edzőknek, játékosoknak.”

Rátgéber László szerint a High Performance Center valójában egy híd az élsport és a felsőoktatás között, mivel fontos, hogy a tudás ne maradjon csak a konferenciákon, hanem épüljön be az oktatásba.

– Hogyan nézne ki egy kosárlabda- vagy egy labdarúgócsapat, ha nem passzolnának egymásnak a játékosok? Ezzel egyenértékű, ha a segítő stáb tagjai nem kommunikálnak egymással, nem működnek együtt. Nem titkokat kérünk egymástól, hanem információkat, hogy fokozhassuk a teljesítményt. Erről szól egy High Performance Center! – hozott fel egy szemléletes példát Rátgéber László, majd hozzátette: – Ez a második ilyen tanácskozásunk, és nem fogunk megállni!

Az esemény zárásaként bejelentették, hogy a Kosárlabda Specifikus Módszertani Központ együttműködési szerződést ír alá a Pécsi Tudományegyetemmel, a Debreceni Egyetemmel és a Magyar Testnevelési és Sporttudományi Egyetemmel, ennek keretében gyakorlatilag közös „szürkeállományt”, tudásbázist, ezzel egyidejűleg a maga módján egy csúcsteljesítmény-centert hoznak létre.

NOTES

Kiadja a:

**Pécsi Tudományegyetem
Egészségtudományi Kara**

**Kosárlabda Specifikus
Módszertani Központ**